

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ev. ref. lelkész.
TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Fgyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:
minden vasárnap egy íven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

A nemzet ünnepe.

1906. Ez a dátum ezelőtt háromszáz esztendővel sok könnyet száritott fel a magyar szemekben, sok zaklatott, aggódó magyar kebelnek nyujtott megnyugvást, reményt és bizodalmat a jövőben. Ez az esztendő a bécsi békekötés éve. A magyar nemzet ez évben nemcsak saját belkörü törvényhozása, nemcsak saját tagjait kötelező intézkedése által biztosította a valás szabad gyakorlatát, az egymás közt való türelmet, a lelkiismeret szabadságát, hanem kifelé is diplomáciai uton. A magyar nemzet ez évben hadakozó fél volt, még pedig győzelmes hadakozó fél. Nem kisebb ellenfele volt mint maga a római szent birodalomnak, a német birodalomnak hatalmas császára. Holmi ósdi koronázási aktus következtében, igaz, hogy ez a császár Magyarország királya is volt, de csodálatosképen ez a magyar király magyar királyságról tudni sem akart, hanem igenis egy dunatiszavölgyi tartományról. Vele szemben azonban a magyar nemzetnek is volt fejedelme, a kit fejének ismert el a maga akaratóból, szive sugallatóból, a maga választása szerént. Bocskai István volt ez a fejedelem, szerzője a bécsi békének.

A lelkiismeret szabadságának biztosítéka a békekötés pontozatait tartalmazó okmány. De

az ember természete az vagy talán a szabadságnak az emberre gyakorolt hatása az, hogy nem tud csak félig szabad lenni. A lelkiismeret szabadságával egyetemben a nemzet jogai szabadságának biztosítását is kívánta a nemzet. A reformáció nagy elvének, a lelkiismereti szabadság elvének érvényesülésért folytatott küzdelmek egyszersmind a nemzeti szabadságért vívott küzdelmek is voltak. Azok voltak különösen Magyarországon.

Másképen alig is lehetett. Ne nézzük azt, hogy mi volt a reformáció kezdetének oka, ne nézzük a reformációban a vallási dogmák megváltoztatására, megtisztítására törekvő harcot. Nézzük a reformáció szellemét. Jézus az ő evangéliumával az ember számára lehozta az eget a földre. Az üdvöt kimérte az emberiségnek itt e földön, hogy részesülhessen abban már itt ezen a világon. Századok folyamán át azonban az emberi önzés ezt a lehozott eget ismét messze távolította el a földtől. Ez a melet, lelki életet, tenyészetet árasztó égboltozat nagyon magasan állott az emberiség felett és ez az áldott föld az ember számára siralomvölgyévé vállott. A vallás alig állott valami kapcsolatban a földi élettel, pedig e kapcsolat nélkül nincs, nem lehet vallás, de nincs és nem is lehet a szó nemesebb értelmében vett emberi élet. Tengő, állati élet az lehet.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
hová a lapba szánt kéziratok
— reklamációk és —
előfizetési pénzek küldendők
— Maros-Vásárhely —
Szentgyörgy utca 9. szám.
— ev. ref. lelkészi lakás. —

A reformáció szelleme vissza törekedett állítani ezt a kapcsolatot a Jézus evangéliumának értelmében. A reformáció szelleme szerént a lelkiismeret szabadságával az ember természeti szabadsága is együtt jár. Isten az embert nemcsak lelkére, de földi életére nézve is szabadnak teremtette. Ki állana meg azon a fél uton. Gondolkozásában, hogy lelkünk szabad, de földi életünk a rabszolga sorsa? És látjuk, hogy mindazok a népek, a melyek a lelkiismeret szabadságáért harcoltak, politikai szabadságukért is küzdöttek. Igaz, hogy ez a reformátoroknak nem volt eszében, vagy talán nem akarták ezt ki nyilatkoztatni. Hangoztatták, hogy csak a keresztényent akarják felszabadítani, de nem az embert. Luther inti a népeket, hogy urok ellen, ha még olyan zsarnok volna is, ne harcoljanak. Calvin institúciójában a királyságot isteni intézménynek nevezi, pedig akkor még a királyság mindenütt csak zsarnokság volt. Béra Theodor pedig egyenesen ördögi dogmának nevezi az emberi szabadság értelmében vett lelkiismereti szabadságot. De a reformátorok csákányukat csak abba a föld rétegébe vágják, a mely századokon át egy tiszta népvilágot eltemetett. Ők csak ezt a munkát látták maguk előtt, csak ezt a munkát akarták biztosítani a jövő nemzedéknek. A midőn felszínre akarták hozni a Krisztus evangéliumát a biblia tekintélyének csákányával, alig törődhetek azzal, hogy evel kapcsolatban mi minden kerül napvilágra. Nekik határozott céljok a vallási reformáció volt, csak ezt a célt látták maguk előtt, de nem vizsgálhatták magát a reformációt hatásában az emberiségre.

A kik a reformáció hatása alatt a lelkiismeret szabadságával egyenlően küzdöttek az emberi avagy nemzeti szabadságért, a kik teljesen átértették, átéreztek a reformáció szellemét, azok közik a nagy hősök között első sorban áll Bocskai István fejedelem. A bécsi békekötés pedig eme szellem diadalának egyik nagy emlékoszlópa. Magyarországon pedig mondhatjuk határköve annak az új világnak, a melyben az ember új gondolkozást, új érzést nyert, a mely új gondolkozás, új érzés átalakító, fejlesztő hatását megérezte előbb-utóbb mindenvallási, minden társadalmi, minden politikai intézmény.

Bocskay.

A XVI. század derekán Magyarország megszűnt nagyhatalom lenni; a kettős támadás, melyet jó részt a hibás politika zúdított az országra szétforgácsolta erejét, eldarabolta területét s a gyász, pusztulás, vérontás szakadatlan sora a nemzeti szerencsétlenség szomorú, sötét korszakát képezik ezen időknek, midőn hajnalhasadást is csak rövid időre hoztak a hazára annak hősei és nemzeti vértanúi. S mégis mintha a szerencsétlen nemzetnek valamely csodaereje lett volna, mely megtartotta két ellenség közt, mely megőrizte némettől, megvédte töröktől, hogy megmaradhasson magyarnak . . .

Szegény gyöngye apostolok, csupán Isten igéjének fegyverétől védve valami új vallást hirdettek a falvak és városok népének izzó lelkesedéssel. S a magyar nép tódult az ő táborukba, hívő lélekkel hallgatta beszédeiket, mely magasztos és fönséges elvekről szólt s Isten nevét a haza symbolumaival egyszerre emlegette. Av új vallás a protestantismus volt, melyben a magyar nemzetnek új bátyája emelkedett, Isten és haza lelkesítették hiteit; mely midőn az alkotmányt támadták meg, önmagát érezte megtámadottnak és visszont, melynek elvei a vallás és politikai szabadságot sérthetetlennek idealizálták.

Szükség is volt erre, mert a XVI. század végén és a XVII-nek elején a bécsi udvar rekatholizáló és autokratikus törekvései megsértették mindkettőt és így összeütközésbe jöttek Magyarország protestáns rendivel, kik egyuttal alkotmányos és vallási jogukat látták megsértve. Nem azt mondjuk ezzel, hogy csupán a protestáns rendek érezték át az alkotmány sérelmének teljes ridegségét, hanem midőn a nemesi nemzetet sújtotta a kormány, annak protestáns részét, vallásuk üldözése által kétszeres erővel érte a csapás. A katolikus alattvaló még élhetett valahogy, ha fejét hajtott és engedelmisséget fogadott, de a protestáns semmiképen nem.

Valósággal a létért való küzdelemre kényszerült a protestáns magyar nemesi nemzet, a midőn az 1604-ki országgyűlésen is a sérelmeket orvosló 21. törvényczikkhez Rudolf király egy XXII. betoldást csatolt, mely megtiltotta a vallási kérdések tárgyalását jövőre az országgyűlésen. Ezzel megszegték az alkotmányt, mert törvényt csak a rendek és a király együttesen hozhattak, s most már az egész nemzet láthatta a szoros kapcsolatot, mely a vallási és politikai szabadság közt van és azt, hogy a protestáns Magyarország vallásáért küzdve, egyuttal hazája szabadságát is védelmezi.

Nem csodálkozhatunk tehát, hogy ezen törvénysértés forrongásba hozta az egész országot és különösen Felső-Magyarországot, mely különben is el volt keseredve Belgiojoso kassai generalis erőszakosságai miatt.

Igy kivált az az elnyomott Erdélyből kibujdosottak belátták, hogy itt a tettek ideje és csak vezér kell, a kit a mozgalom élére állítsanak. Ilyennek szemelték ki Bocskay Istvánt s mint a következők mutatták választásuk szerencsés volt.

Bocskay mindeztideig a király hive volt, mint Báthory Zsigmond nagybátyja, segítségére volt a fejedelemnek az udvarral való szövetkezésében kardjával és jó tanácsaival, mert az volt eszméje, hogy a magyarok minél nagyobb erővel segítsék a királyt a törökök kiűzésében. De azért lelkében a király iránt érzett hűséggel mély alkotmányos és protestans vallásos érzés párosult. Midőn látta, hogy Erdély a végpusztulásnak áll előtte s hogy az alkotmány és a vallás egyaránt veszélyben forog, lemondott még hátralevő évei nyugalmáról s kardot kötött oldalára vallásának s a magyar alkotmánynak megmentése végett.

Mivel a menekülésnek más módja nem volt, mint a törökkel való szövetkezés, Bocskay érintkezésbe lépett az Erdélyből törökföldre menekültek vezére Bethlen Gábor utján a portával.

Azoban Dampierre tábornok Lippa környékén meglepte Bethlen kis csapatát és a zsákmány között megtalálták Bocskaynak ily értelemben írt levelezését. Belgiojoso a levelek alapján jogot formált magának Bocskay ellen is olyanformán föllépni, mint előbb Illyésházyval bántak volt és Concini a váradi helyettes kapitány elfoglaltatta Szent-Jóbot, Bocskaynak egyik várát. Most a többi birtokok következtek volna, ha a hajduk Belgiojoso zsoldosait meg nem támadják. A magyarság e végső veszedelmében nem akartak többé a császári vezérek szolgája lenni és szót fogadtak kapitányaiknak, hogy fogjanak fegyvert hazájukért és hitükért.

Midőn Belgiojoso egy hadoszlopa Kereki ellen indult, mely Bocskaynak egy másik vára volt, a hajduk október 15-én éjjelután meglepték és levágták a Pecz János vezetése alatt álló csapatot Diószeg és Álmosd között. Vagy 2600 német zsoldos esett el az álmosdi téren, Pecz Jánost pedig fogva vitték be Kereki várába. Maga Belgiojoso is menekült a hajdúság elől, szeretett volna visszamenni Kassára, de zárva találta kapuit s Szepesvárra futott. Október végén pedig a hajdúkapitányok előtt megnyiták Kassa kapui s a lakosok nemsokára örömmel látták Bocskayt is falaik között.

Bástának 15000 főnyi hada is csak kis időre akasztotta meg Bocskay diadalmenetét. Legyőzte ugyan két ízben is Bocskayt, Osgyánnál és Edelénynél, de Kassát nem tudta visszafoglalni, hanem Eperjesre ment, hogy Erdélybe vonuljon, legalább ezt az országot megtartani a király hűségében. Azonban nem sikerült ez a terve sem, mert itt a székelyek ismét maguk csinálták a történelmet. 1604. végén történt, hogy táborba szállították őket Bocskay ellen. 1605. elején

— mint a jó Kultsár István írja *) — „Mikor Segesvár felé jutottak volna, gondolkozni kezdenek a' magok állapottyok felől és mérthogy a' Sánta Leány is, a' jövendőmondó, mondta volna nékiek, hogy veszteg legyenek, mert nem jól járnak, ha elmennek és Bocskay ellen támadnak, gondolkodván magokban és öszve szólalkozván ezen megegyeznek, hogy el ne mennyenek . . . így a Székelység mind el oszolt és hazamegyen és mind Maros Székiekkel és mind a' több hét székkal megegyeznek. Ezután Szerda névű faluban Vásárhelyhez ez hely tsak közel. Gyűlések levén mind azt végezték, hogy Bocskayhoz küldjenek . . .“

Mult évben volt 300 éve, hogy Bocskayt a magyarok és székelyek 1605. febr. 12-én fejedelemmé választották. Bástá és Belgiojoso most már belátták, hogy nem boldogulnak. hazafelé indultak tehát és Bocskay most ura volt az ország keleti részének és 1605. április 20-án a szerencsi gyűlés Magyarország fejedelmévé választotta őt.

Még ugyanezen évben a megyesi országgyűlésen most már a szász nemzet is hozzájárult szept. 14-én Bocskay erdélyi fejedelemségéhez.

Erdély és Magyarország fejedelme ezután folytatta a hódításokat Erdélybe ment, hogy legyőzze a szászokat s Radul oláh vajdát, kik ott a császár ügyeért küzdöttek. Ezt a feladatot is sikerrel végezte el, hadvezérei pedig a magyar királyság nyugoti felében lobogtatták a fölkelés diadalmas zászlóját. Rhédey Ferencz a Dunán inneni részt hódította meg. Németi Gergely pedig túl a Dunán a Drávaig száguldott. Bocskay angyalai — mint a hajdukat nevezték — az örökös tartományokba is átcsaptak. Dúlásaik mintegy figyelmeztették az udvart kiméretlen eljárása következményeire.

A török is hasznára igyekezett fordítani a magyar fölkelést. Esztergomot, Visegrádot elfoglalta és Bocskaynak, habár nagyon rosszul esett a dolog, tünie kellett a mi megtörtént, mert a török nélkül nagy czélját el nem érhetette. 1605. nov. 11-én Lolla Mohamed nagyvezir Pest mellett a Rákoson nagy ünnepélyességek között kardot kötött Bocskay oldalára, botot s zászlót adott át neki s fejére koronát tett. De a koronát el nem fogadta, mert semmi sem csábította őt arra, hogy ezzel csorbát ejtsen azon az alkotmányon, melynek helyreállításáért oly dicső küzdelmet vívott.

De azért küzdött, hogy minél biztosabb és szabadabb nyugalmat szerezzen az országnak. Célja: kibékíteni Magyarországot királyával, ennek tulkapásaival szemben biztosítani úgy vallásszabadságát, mint alkotmányát; továbbá megszüntetni az 1591. óta czéltalanul folyó háborút a német és török közt megköntendő békével. A kettős föladat egyformán nehéz volt és semmi sem mutatja jobban Bocskay lángeszét,

*) Krónika 127. 1.

mint eme kettős feladatnak helyes megoldása. A magyar királyllyal való egyezséget nehezítette Rudolf visszavonulása, nehezítette a német kormány cselszövénye, midőn a fölkelők háta mögött békülni akart a törökkel, hogy szabadkezet nyerhessen ellenünkben, nehezíté végre a fölkelők türelmetlensége, a kik végképen el akartak szakadni a korponai gyűlésen a Habsburgháztól.

Végre sikerült Bocskaynak Illésházy Istvánt megnyerni ügyének és az ő okos közvetítésével megindultak az alkudozások az udvarral s végre győzelmének örök emlékéül létesült a béke, melyet 1606. jun. 23-án aláírtak s ezzel Bocskay elérte célját: a magyar alkotmány és vallásszabadságot biztosította.

Hosszasan folytak a béketárgyalások; az udvar nagyon megütközött Bocskay feltételein. Himmelreich titkár kijelentette hogy Bocskay feltételeinek teljesítése visszavezetné az országot II. Ulászló és II. Lajos korába s egyenlőkké tenné a magyar viszonyokat a lengyel köztársaság állapotáival. Gyökeres átalakulást jelent e béke csakugyan.

Méltán lehet azt az első osztrák-magyar kiegyezésnek nevezni A XVI. században nagyon sok olyan kormányzati szokás honosult meg, melyek ellenkeztek a régi magyar törvények szellemével. A korona, az ország önállóságának symboluma, idegen területen volt. A kormány 1562. óta nádort nem választott és e hivatal hatáskörét, mely meglehetősen nagy volt, a törvény és szokás ellenére többféle, nálunk teljesen idegen hatóságra ruházta át. A XVI. századbeli törvények helyeselték ugyan a kamarák felállítását, de ez új intézmény túlkapásai fenyegették a rendek vagyoni és személyes biztonságát. A katonai tisztségek nagy részét idegenek töltötték be. Teljesen visszás volt az is, hogy a protestánsok nagy többségben voltak s vallásuk még sem volt törvényesen elismerve, sőt üldözött vallás volt.

A bécsi béke biztosította a protestáns vallás törvényes elismerését, törvényes rendszerbe foglalja azt az elvet, hogy Magyarország a magyar rendeké, anélkül, hogy mellőzné az uralkodó más országaival való közösséget.

Olyan eredmények ezek, a melyeknek óriási horderejét legjobban bizonyítják a Himmelreich titkár kijelentésői. És nemcsak ezt vivja ki Bocskay politikája, hanem biztosítja is minden eshetőség ellen nagy művét, az örökös tartományok rendjeivel kezességet vállaltat a béke megtartásáért. S az a Bocskay, ki így lehetővé tette a bécsi politikus véleménye szerint a lehetetlent, azután kiviszi másik célját is, békét létesít a törökkel is még ugyanazon évben a Zsitva torkolatánál s ez a béke is nem kevésbbé fontos jelenség. Mintha a török óriás érezné már erejének hanyatlását. A XVI. században a szultán a békét még kegyelemképen adta a német császárnak Konstantinápolyból és évi adót kötött ki magának. Most magyar

török terület határán köttetik az egyezés és ajándékpénzzel is megelégszik. Azt is elnézi, hogy a magyar királyság nagyobb része Bocskaynak jusson.

Mindkét részről elismerték Bocskay szellemi fenségét, államférfiui, hadvezéri ügyességét, ki oly csekély eszközökkel, a mikkel hozzá kezdett föladatához, a célta mindig szem előtt tartva, semmi kicsinyes mellékérdek által el nem tántoritva, ragaszkodott jelszavához: dulce et decorum est pro patria mori, ragaszkodott szegény elgázolt hitéhez és megoldotta feladatát. Kivivott egy olyan biztosítékot nemzete számára a bécsi békében, mely egyformán fontos vallásos és közjogi tekintetben, midőn orvosolja bajnokának hitbeli és alkotmányos sérelmeit is. Ez az első ilyenmű egyezés, mely hazánk vallásszabadságát az alkotmánynak is szerves egészévé teszi. Bocskay az első a vallásszabadság harcosai között s Magyarország történetében az 1604—1606. két éves rövid, de eredményeiben annál fontosabb korszak nyitja meg a világtörténetben u. n. vallásháborúk korszakát. Nálunk kezdődik meg e korszak legkorábban, nálunk végződik be legkésőbb, 1711-ben a szatmári békével s ez időköz fényes nevei közt, mint a milyen Bethlen Gáboré a két Rákóczyé, a Thökölyé, a Bocskay neve legelől ragyog.

Nem jellemképet nyujtottunk mi itt e sorokban, csak tettekről szoltunk, de hiszen a száraz tények beszélnek, azok jobban világítanak egyszerűségükben a legczifrább szavaknál. S vajjon gondolta-e ez a Bocskay, kiben oly magasan lobogott a hazának és a hitnek szeretete, hogy reá gyanakodjanak is, igaz lelkőségét kétségbe vonják, midőn egymásközt úgy beszéltek róla az emberek, hogy „német a lelke“ s később mégis kérték hogy „kösse fel a harangot“ ennek daczára is. S azután a kassai piaczon Kátai kancellárt darabokra tépte a nép, midőn azzal gyanusította a kósza hir, hogy tán ő mérgezte volna meg a fejedelmet. S végrendeletének ama sorait: „hogy valameddig ott fenn nálunknál erősebb nemzetségeknél forog, mindenkor szükséges és hasznos egy magyar fejedelmet Erdélyben fentartani“, a magyarság aranyigazságként kellett, hogy a legmagasabb politikai éleslátás és bölcsesség, legfőbb bizonyítékaképen a történelem lapjaira igtassa.

Hogy Magyarország megmaradt magyarnak abban neki örök érdeme van, alig van példa arra, hogy valaki még életében olyan nagy, imádatához hasonló tiszteletnek örvendett volna mint ő: a magyarok megváltó, megszabadító fejedelme, a magyarnak Mózes, a mint nevezték. És ő csakugyan, miként a bibliabéli Mózes elvezette az ígért földére nemzetét, megadta neki hitét szabadon hinni és hazáját ujult erővel szeretni s a magyar nemzet bibliájában, az ő hazája történetében külön lapon a szomorú korszakban ragyogó betűkkel van írva a Bocskay neve.

Dr. Dékány Kálmán.

Bocskay István.

Nemzetünk és anyaszentegyházunk tüne-
ményes, dicső hősének örök időre szóló érde-
meit lapunk más helyén részletesen ismertetjük,
méltatjuk, itt csak röviden szólunk életrajzáról.
Született Kolozsvárt 1557-ben; apja Bocskay
György, anyja Sulyok Krisztina, mindketten ős-
régí nemesi családoknak ivadécai. Anyja révén
rokonságban volt Báthory Zsigmond fejedelem-
mel, kinek udvarában előkelő szerepet játszott
és a fejedelemnek első tanácsosa volt. Többször

járt Prága városában Rudolf császárnál, kinek
sokáig hű embere volt. 1604-től kezdve megvál-
toztatta politikai álláspontját, a nemzet és a ref.
egyház szolgálatába állott, hogy megvédje ha-
zájának szabadságát és egyházának szabad val-
lászgyakorlatát. Bátor hajduival — angyalaival —
számos csatába megverte a német seregeket és
kiküzdötte a magyar nemzet függetlenségét és
kivívta azt, hogy a református egyház összes
elkobzott jogait visszanyerte. Áldásdús életét
1606. decz. 29-én fejezte be, de meg nem halt,
mert mint Jézus igaz hőse örökkön örökké él.

Isten igéje.

Példázat a konkolyról.

Máté ev. 13. rész 25—30 és 36—43 r. (V. ö. Márk 4.26—29.)

Valamit az ember vetend azt aratja. (Galat. VII.; 7. v.)

Idő: Ősz, Kr. u. 28.

Hely: A Genezaret tó partja, közel Kapernaumhoz, a hozzáfüzött magyarázatot pedig már bent a városban adta Jézus.

A gondolkodó keresztyén férfi vagy nő talán azt kérdezhetné a példázat olvasásakor:

Miért használt az Idvezítő ilyen különös módot s e burkolt szavakat az ő beszédében, mert hiszen nemcsak a nagy tömeg, de még tanítványai sem értették meg mindenkoron?

Nem egyszerűbb lett volna-e elibéjük tární magát az igazságot? A példázat helyett annak magyarázatát, mit elvégre is kevesen hallottak. Vagy talán Jézus elakarta rejteni az igazságot?

A dolog magyarázatját külső körülményekben leljük. Jézus elég nyíltan beszélt eleinte, még sem akarták megérteni. Kevesen voltak igazán követői, a farizeusok, irástudók pedig csak az alkalmat lesték, hogy beleköthessenek Jézus szavaiba.

Olyan idők voltak ezek Jézus életében mint Magyarországon az elnyomatás korszaka, mikor a honfiúi fájdalom csak burkolt szavakban adhatott kifejezést keservének

Ekkor írta Tompa Mihály a gyönyörű allegorikus költeményt:

Száraz ágon hallgató ajakkal
Meddig ültök csüggedt madarak!
Nincs talán még elfeledve a dal
Melyre egykor tanítottalak?!

A ki igazán szerette Jézust, az megértette vagy megkapta a magyarázatot, de a ki gyűlölettel hallgatta, az előtt rejtve volt az igazság.

Más helyen ugyan ezt a gondolatot fejezi ki, mikor így szól:

Mert mindenkinek, a kinek vagyon adatik és megsaporittatik, a kinek pedig nincs, a mije vagyon is elvételik tőle. (Máté 25: 29).

A zsidók között elterjedt vélemény volt, hogy a konkoly és a buza egy magból származnak, s a konkoly nem egyéb, mint elsatnyult buzaszár. Jézus e felfogást határozottan megczáfolja. Nem a tiszta buzából lesz a konkoly, hanem abból a magból, mit éjjel az ellenség elszór a földön. Az arany ige is ugyan erre a gondolatra utal: a ki mit vetend azt aratandja. Rossz gondolatból csak rossz tett származhatik. Önző szív nem fog áldozatot hozni. Harag, gyűlölködés a gyilkossághoz vezet; a kapzsi emberből előbb utóbb tolvaj vagy gyilkos lesz.

A konkoly és a tiszta buza egyaránt a jó szántó-földben volt. Éppen úgy, mint a névleges keresztyén

és az igazi keresztyén Isten egyházában. Egzformán élvezik a természet gazdagságát. Isten felhossa napját mind a jókra, mind a gonoszokra.

A különbség a kettő között csak az, hogy egyik a Sátáné, a másik Istené s mikor eljön az aratás napja, az örökítélet, akkor az egyik a pokolba jut a másik a menyországba.

Magát a leczkét nem óhajtom bővebben kifejteni, a hol maga az Ur Jézus Krisztus adott magyarázatot, ottan a gyarló embernek hallgatni kell. Abból sem elvenni, sem hozzá tenni nem szabad.

De e magyarázat érdekes világot vet az egyház kormányzatra, az egyházi fegyelem gyakorlása tekintetében, a hol inkább elnézőnek, mint tul szigorúnak kellene lenni. Ezzel nem azt mondom, hogy talán szemet hunyjanak a bűn előtt; harcoljunk ellene teljes erőnkől, de az igazságszolgáltatást bizzuk az Istenre. Sokszor szemére hányják lelkészeinknek, hogy megtürik gyülekezeteikben a részegeket, tobzódókat, vadházásokat, czégéres bűnökben levőket.

Oh, Ker. Testvérek! higyjétek meg, hogy sajog a szívünk, valahányszor egy ilyen szomorú esetet látunk, de a templom ajtaját azért nem csukjuk be az ilyenek előtt sem, mert hiszen ezeknek van legnagyobb szükségük az Isten igéjére.

Az ember nem bukhatik le olyan mélyre gyalázatba a bűnbe, hogy isten kegyelme képes ne lenne megmenteni, ujjászülni, ha látja nála az igaz megtérés, az őszinte megbánás jeleit. Isten országában nincsenek gyógyíthatatlan betegek. Csak hadd énekeljenek, hadd imádkozzanak velünk továbbra is, hátha egyszer csakugyan megtalálják az Idvezitőt, ki minket is megmentett.

A legfőbb jó.

János gazda: Tiszteletes úr! mi a legfőbb, a mit az ember megismerhet?

Tiszteletes: Fogós kérdés ez, János gazda! De nem azért fogós, mintha nem lehetne rá könnyen válaszolni, hanem azért, mert embereknek, bűnös, gyarló embereknek kell rá feleletet adni.

János gazda: A bűnös ember tán nehezebben érti meg, gyengébb tán az elméje?

Tiszteletes: Megérteni, csak megértené a bűnös is, nem is kell ahhoz tanult, tudományos fő; hanem ott van a baj, hogy nem akarja megérteni. Mert úgy van a bűnös emberrel, hogy szive olyan, mint a kavics talaj, az igaz beszéd nem verhet abban gyökeret; fejét mindig csak rosiban törí, jót sohasem gondol.

János gazda: Bizony igaza van a Tiszteletes úrnak. Magam is úgy vagyok ezzel. Mikor elégedetlen, indulatos vagyok, mikor harag és gyűlölet tölti el a szívemet, nem törődöm én sem ilyen kérdésekkel;

igaz, hogy ilyenkor olyan rossz kedvű, mogorva vagyok; minden terhemre van, semminek sem tudok örülni; máskor pedig, mikor künn járok a mezőn és látom, hogy az elvetett mag szárba szökken, az elhervadt fűszál helyett új fűszál bújik, a lombtalan fákön rügyek dagadnak, eszembe jut, hogy kell valakinek lennie, ki mindezt igazgatja. És mikor így gondolkodom, mindig olyan jól érzem magamat; mindennek örvendek, még az ellenségemre sem gondolok haraggal, sőt bizony, ha olvankor találkoznom vele, kezét nyujtanék és mindent megbocsátanék neki.

Tiszteletes: Ha így érez, így gondolkozik, akkor könnyen felelhetek kérdésére: a legfőbb, a mit ismerünk, a mit látunk és a mi kendet is megörvendeztet, az élet.

János gazda: De hát mi az élet?

Tiszteletes: Az élet a létben nyilatkozik meg. A gondolat által vezetettve, a szeretet által indítatva és az akarat által megvalósítva nyilatkozik meg ez a hatalmas erő, az élet, bizonyos alakot öltvén magára.

János gazda: Hát minden alakban, a mit látunk más és más élet van?

Tiszteletes: Nem. Az élet nem többféle, az élet egy, csak az alakok többfélék. Élet nélkül semmi sem létezik.

János gazda: Nem változik meg ez az élet, ha más-más alakot ölt magára?

Tiszteletes: Nem; mert ez az élet egyetlen egy, örökkévaló, változhatatlan erő és ezenkívül semmi egyéb nem létezik,

János gazda: De hát akkor ez az erő, a mely az életet jelenti, maga az isten, róla mondjuk, hogy örökkévaló változhatatlan.

Tiszteletes: Igaza van. Isten a végtelen lét, az az örökkévaló élet, Isten, ki mindent, a mi létezik, erejével áthat és megtölt, úgy hogy ő maga minden, mert minden ő maga,

János gazda: Miért mondjuk, hogy rajta kívül senki és semmi sem létezik. Hiszen mi is élünk, mi is létezőnk

Tiszteletes: Mi csak annyiban élünk és létezőnk, a mennyiben Isten mi bennünk él. Nélküle sem mi, sem semmi e világon nem élhet, nem létezhetik.

János gazda: Értem tiszteletes úr. Isten tehát minden, és így mindenben ott kell lennie az Istennek is.

Tiszteletes: Ezt egész határozottan tudjuk, hiszszük és valljuk.

János gazda: De ha Istennek mindenben jelen kell lennie, hát ott van a bűnben, a gonoszban is?

Tiszteletes: A bűn, a gonosz nem Isten, következésképpen a bűnben, a gonoszban nincsen jelen az Isten. A bűn csak az embertől származik; az ember szerzi a bűnt azzal, hogy nem engedelmeskedik a benne élő Istennek, hanem követi testének romló, mulandó, gonosz testének vágyakozásait, szenvedélyét.

János gazda: De mimódon törheti meg az ember a bűn hatalmát?

Tiszteletes: Ugy, hogy igyekszik életét, minden cselekedetét összhangba hozni az Isten törvényével. Különösen gonosz gondolataink és vágyaink távolítanak el Istentől, azért ügyelnünk kell, hogy azok tiszták, nemes és jók legyenek. Csak tőlünk függ, hogy mindnyájunk érezzük és tapasztaljuk az irás szavát: „Bizony nem messze vagyon mindeniküinktől, mert ő általa élünk, mozgunk és vagyunk“. (Ap. cs. 27, 28.)

Ha ennek az isteni közösségnek tudatában vagyunk, ha érezzük azt, hogy Istennel egyek vagyunk, ennél fogva tehát felette állunk a mulandóságnak, akkor nem ismerünk bánatot, aggodalmat, nem félünk a haláltól, a sir éjjétől, akkor tudjuk, hogy ennek csak külső formánk, porsátorunk esik áldozatul, de tulajdonképeni lényünk, létünk, mint az örökkévaló erőnek egy szikrája örökkön örökké él. Ennek a tudatnak erősítésére, mélyítésére kell törekednünk, mert minél erősebben él benem ez a hit, annál boldogabb vagyok. Korunknak egyik kiváló embere mondja: „Az igazi élet és annak boldogsága az örök változhatatlan erővel való teljes egyesülésében találhatjuk meg; de az örökkévalót csak gondolatainkkal, hitünkkel foghatjuk fel, más módunk nincs, hogy megközelíthessük.“

János gazda: Tehát gondolataink, elménk által juttatjuk érvényre Istennek igéjét?

Tiszteletes: Igen! elménk által válhatik az bennünk testté, mint ahogy testté vált az Úr Jézus Krisztusban, ezért hirdeti Pál apostol is: „Változatok meg a ti elméteknek ujulása által, hogy kedveljétek az Istennek ama jó, kedves és tökéletes akaratját“. (Rom. 12, 2.)

Elménk ujulása által kezdődik és nyilatkozik meg bennünk az isteni élet a maga gyönyörűségében és egész erejében, mely állandóan él az emberben és a megnyilatkozásra mindig is kész, de a bűnök, szenvedélyek, a testi élet súlya miatt meg nem nyilatkozhatik. Elménk, gondolkodásunk ennél fogva magában hordja a lelki ujjászületésnek és lelki kibékülésnek csiráját, a feltétel csak az, hogy helyes célra, jó irányba tereljük. Csak „elménk ujulása“ által teremthetünk számukra egy új eget és új földet; vagyis jobban mondva elménk által találhatjuk meg Istennek országát, életünknek helyes irányát, az örök életnek zálogát. Csak így teremthetünk magunknak egy új földet, mert földi életünkben érvényre juttatjuk a menyországot, a mely — egyszer megvalósítva — soha el nem pusztul.

Csak hogy az a legnagyobb baj, hogy emberek nem gondolkoznak ilyen irányban, elméjük ilyen értelemben nem elég éber. Valójában olyan életet élünk, mely nem is élet, csak tengődés. De ez meg sem érdemli az élet nevéét, ha összehasonlítjuk azzal az élettel, melyet mindnyájan élhetnénk és könnyen elérhet-

nénk. Ugy vagyunk ezzel, mint a fogva tartott mádár, melynek megnyitják kalitkájának ajtaját. Ott repdes a nyitott ajtó körül, de a fogsága alatt megszkott szük határon túl nem megy. De egyszer mégis csak rászáll az ajtó szélére, valami ösztön fogja el, mely érezteti vele, hogy a szük börtönön túl van egy szebb, boldogabb világ, és ő követi ösztönét, kirepül és börtönébe soha vissza sem tér. Az ember is a testi élet szük börtönében él, de ha egyszer megízlelte a végtelen élet gyönyörűségeit, ha megpillantotta az örökké való igazságnak világosságát, fényét, örvendezve mondja: „Érzem, tudom, hiszem, hogy Veled egy vagyok örökké való Isten. Ha llye.) irányba tereljük gondolatainkat és elfordulunk a bün- és gonosznak világától beteljesedik rajtunk is: „Az első ember a földből való és földi, a második ember menynevei Úr.“ (I. kor. 15, 47.)

P—l G—v

Kegyesség útja

Csak Jézus Krisztus veheti el bűneink terhét.

Tsaktuban a nagy kínai birodalom egyik városában a keresztyének egy kis templomocskát építettek, a mely szent cselekedet teljessé tételére a hivek el is határozták a templom felszentelését. Az ünnepre egy buzgó hittérítő is érkezett oda.

Az ünneplő sokaságban egy 75 esztendős vak ember is volt, a ki éppen abban a pillanatban lépett be Isten házába, mikor a hittérítő ezeket a szavakat olvasá fel a szentírásból: „és úgy szerete Isten a világot, hogy egyetlen fiát adta érte, hogy valaki benne hiszen, az el ne veszen, hanem örök élete legyen annak“. Menyei zeneként hangzottak e szavak az öreg vak emberre, aki ülőhelyéről hirtelen felugorva tapsolni kezdett s harsány hangon kijelenté: „Ez az ezt keresem én; azért imádkozom szüntelen!“ . . . De a körülállók nem értették meg a szegény vak szavainak tulajdonképeni értelmét s mint csendháborítót kivezették a templomból.

Hat hónappal ez eset után mint egyik keresztyén gyülekezet leendő tagjával találkozunk az öreg vak emberrel. Abban a gyülekezetben éppen egy nagy ünnepre készültek. Számos pogányt készültek felvenni Krisztus evangéliumának követői sorába. És az ünnepnek egyik legmegindítóbb része volt ez, a mikor a pogány megkeresztelendők elbeszélték azokat a lelki benyomásokat és hatásokat, melyek őket a Megváltó hiveivé, tanítványaivá vonzották.

Vak emberünk így beszélt el megindító történetét.

Alig voltam 25 esztendős, mikor felismertem, hogy a bálványimádás nagy tévedés. Ugyanis egyszer

egy kora reggel kimentem a mezőre, s mikor láttam, hogy az égboltjára felkelő tűzgolyó feljebb-feljebb emelkedik, a földre borultam, imádkózni kezdtem eképpen: „Oh Nap! Vedd le rólam bűneim terhét. Majd este lön s akkor is könyörögtem: „Oh Nap! Mielőtt eltávoznál, áldj meg engem“. De ezután is éppen olyan bűnösnek éreztem magamat. Később arra a gondolatra jutottam, hogy hátha a hold fog megkönyörülni rajtam. Vagy a csillagok? Évekig imádtam őket is. Hiába! Még mindig úgy nyomott a bün s öldökölte szívemet annak terhe. Ekkor történt, hogy a keresztyének közé kerültem. Egy szentirási hely felolvasását hallottam. Ma sem tudom mi volt akkor velem. Mintha csoda esett volna velem, csak felugrottam s kiáltani kezdtem: „Ez az, ezt keresem én; ezért imádkozom!“ És most itt vagyok s tudom, hogy ha a szent keresztségben részesülök az én bűneimet leveszi rólam az Ur Jézus az én Megváltóm.

Jézus Krisztus csakugyan leveszi ma is az emberekről a bűnök terhét, csak forduljunk bizalommal hozzá s kérjük arra őt. Csak a bolond ember bizza el magát s keresi lelke üdvét, boldogságát a világban. Jézus Krisztus legyen ami életünk öröme. Ő általa találjuk meg bűneink bocsánatát, lelkiismeretünk nyugalalmát, a szentlélek erejét és az örök élet reményét.

Tóthfalusi József.

Hirek.

— **Bibliai olvasó kalauz.** A Krisztus Lelkének ajándékai. Az imádkozásra való kedv. Máté 13, 22—27. Bátorság. Máté 26, 47—56. Alázatosság. Fil. 2, 1—11. Buzgalom. Ján. 8, 21—30. Odaadás. Ján. 12, 27—33. Résztét. Ján. 8, 1—11. Hát bennünk a Krisztus lelke lakozik-e? Róm. 8, 11—18. Bálványok. Kerüljük a bálványokat. I. Ján. 5, 13—21. A gög is bálvány. Dán. 4, 28—37. A pénz is. Tim. 6, 3—10. Az emberek tettei is. Csel. 12, 21. A rangkórság is. Ézs. 1, 1—14. Az atyafiság is azzá lehet. Máté 10, 34—39. Kedvelt bálványok. Luk. 12, 13—21.

— **Bocskay ünnepély.** A bécsi béke megkötésének háromezredes évfordulója alkalmából e hó 20-án tartandó istentiszteleteken leendő részvételre ez uton is felhívjuk olvasóinkat. A fővárosi protestáns ifjásági egyesületek más egyesületekkel karöltve, vasárnap délután nagyszabásu ünnepélyt rendeztek az Andrásy-uti köröndön lévő Bocskay-szobor előtt.

— **Gyermek szanatorium a Székelyföldön.** A Marosvásárhelyi Székely-Társaság folyó hó 8-án tartott közgyűlésén osztatlan érdeklődés mellett foglalkozott azzal a kérdéssel, hogyan lehetne segíteni azokon az elhagyott gyermekeken, kik öröklött betegségben, görvélykórban, vérszegénységben sinylődnek s rajtuk az orvosi tudomány nem segíthet.

A kérdés tanulmányozására még a múlt évben kiküldött szűkebb bizottság javaslatára a Székely Társaság elhatározta, hogy az állami gyermekmenhely kötelékébe tartozó görvélykoros és vérszegény gyenge gyermekek gyógyítása és üdülése céljából Görgény-sóakna fürdő telepen 6-8 heti időnyre egy állandó gyermekszanatorium létesítése körül rendelkezésre álló erkölcsi és anyagi eszközzel közreműködik és oda törekszik, hogy miután az életmentésnél veszteni való idő nincs, ez a sanatorium már a folyó év nyarán megnyitható legyen, hol 8-10 gyermek mielőbb enyhülést találhasson.

— **Szöttes estély.** A marosvásárhelyi ev. ref. leányiskola lelkes honleányai f. hó 19-én este 8 órakor az iskola disztermében tánczczal egybekött Szöttes estélyt rendeznek, melyen a növendékek mind hazai szövetből készült ruhákban fognak megjelenni.

— **Uj főgimnázium Debreczenben.** A kálvinista Róma református iskolái már nem képesek befogadni a növendékeket úgy, hogy az egyházkerületi közgyűlés már előzőleg elhatározta, hogy az ősi kollégium kebelén kívül álló telken, új főgimnázium céljaira telket vásárol. A legutóbbi egyházkerületi közgyűlésen szóba került az ujonnan építendő főgimnázium ügye, s a főgondnok jelentette, hogy az új gimnázium céljaira 300 ezer koronát folyó számlára egyik pénzintézetől felvett, az új gimnázium helyi ségére szükséges telkeket meg is vették. A kultusz-miniszter a beruházási alapból 66 ezer korona segélyt adott.

Hirek az országból.

— **A király Budapesten.** Ő Felsége e hó 20-án Budapestre érkezik este hét órakor, a rendes szokás szerint a vonatot a magyarországi határtól Ludvigh Gyula főrendiházi tag fogja vezetni. Budapesten a nyugoti pályaudvaron a kormány tagjain kívül Fülep Károly főpolgármester és Boda Dezső főkapitány fogják a királyt várni. Megérkezés után a felség a budai várba hajt, a hol József főherczeg fogja üdvözölni. A király csütörtökön Királyhidára utazik s az ott levő katonaság fölött szemlét tart.

— **Szoboravatás a király jelenlétében.** Wekerle Sándor miniszterelnök ma a főváros küzönségéhez intézett leirata szerint, melyben arról értesíti, hogy a honalapítás ezeréves emlékére a budai Halász-bástyán fejjállított Szent István lovasszobrot május 21-én, hétfőn a király jelenlétében fogják ünnepiesen felavatni.

— **A kínai alkirály Budapesten.** E héten, szerdán Tai-Hung-Hi kínai alkirály és Tuan Fang kínai kultusz miniszter vezetésével harminczkét tagból álló tudományos bizottság érkezett Budapestre, hogy ipari bérendezkedéseinket tanulmányozza. A nyugoti pályaudvaron Sztérényi József államtitkár fogadta, angol

nyelven üdvözölvén az érkezőket. Az érdekes vendégek igen kellemes tapasztalatokat visznek hazájukba.

— **Uj igazságügyi államtitkár.** A király Imling Kondrátot, a hirneves jogtudós ítélőtáblai tanácselnököt második igazságügyi államtitkárrá nevezte ki. Az új államtitkár 65 éves, s nagyszabású irodalmi munkásságot fejtett ki a jogtudomány terén.

— **A ideai sorozások.** A honvédelmi miniszter leiratban értesítette a hatóságokat, hogy az orszád dolgai rendes mederbe jutván, a sorozásokra tegyék meg az előkészületeket, mivel a sorozásokat már június 11-én megkezdik, s a besorozottak szeptember 1-én fognak bevonulni.

— **Főispáni beiktatások.** Hat főispánt iktattak be e héten szerdán az országba. Gróf Károlyi Gyula Arad város és Aradmegyei. Semlyei Boldizsár sármegyei, Osztruliczky Géza zolommegyei, gróf Batthányi Pál zalamegyei, Lits Gyula selmeczbányai és gróf Sztárai Gábor ungmegyei főispánokat. Ellenben ugyanazon napon jelentek meg a hivatalos lapban Molnár Viktor Temesvár és Temesmegyei és Mara László hunyadmegyei főispánok fölmentései.

A hitehagyott.

Irta: S. Váradi Albert.

(Vége)

Majd elfogyott a pénz is, a mit erőtlenségéért kapott, s ott állott, a hol azelőtt, de még ott sem, mert most már se pénz, se lelki nyugalom, se tisztelet embertársaitól . . .

Mindezek nagyon elkeserítették őt.

Felesége egyre nógatta, hogy térjen vissza a régi hitre, elégelje meg már a sok szégyent, a min családjá keresztül ment eddig az ő lelki gyöngesége, erkölcsi erőtlensége miatt.

Most már ismét habozott. Nem tudta mit tegyen.

*

Egy őszi vasárnap délután künn ült tornácán egymagában. El-elgondolkozott sorsa felől. S el-elmengett élete történetén. Eszébe jutottak szülei, gyermekora, ifjusága, minden — minden . . .

Föltűnt képzeletében életének egy nevezetes pontja, melyre mindig oly jóleső érzéssel, felemelkedett lélekkel gondolt vissza; de most egészen mást érzett a midőn rá gondolt. Ez a konfirmáció napja volt. Eszébe jutott, hogy mint tett fogadást akkor Isten előtt, hogy vallását el nem hagyja: és ime! . . . Eszébe jutott az ige, a mit az Ur asztalánál hallott, midőn legelőször részesült az uri szent vacsora jegyeiben: „Semmit se félj azoktól, miket szenvedni fogsz . . . Légy hív mind halálig! . . .“ (Ján. II. 10.) S hátán hideg borzongás futott végig, midőn elgondolá, hogy mit is tett ő, hová jutott?

Egy örvényt látott maga előtt, mely őt elnyelés-
sel fenyegette s rémületében így kiáltott fel: „Uram!
ments meg engem!“. . . „Uram! szabadíts meg a go-
nosztól!“. . .

Lelkében vihar dúlt, szive féktelenül hánykodott
mellében. S nem volt sehol egy meghitt barát, egy
részvevő, ki vigasztaló szavával enyhítené fájalmát.

Még a napsugár is elbujt s Kassai kesergett vi-
gasztalanul:

Az égre nézek: kedvtelen, homályos,
Dél s észak tartja a borulatot.
Egy pillanatra hogy' meg nem reped!
Arany szegélyű felhőt, kék eget
Könnyes szememmel, hogy' nem láthatok!
. . . Az ősz egének csak bőrúja van
Mozdutatlan tespedt nyugalomban,
— Az ősz egén nincsen szivárvány! . . .

Ismét eszébe jutottak ősei, egy is el nem hagyta
vallását, buzgó kálvinisták voltak mindannyian, oh!
hát csak ő lenne hűtelen!? Nem, nem! Visszatérek!
Nem itt, nem itt van az én világom! . . .

Szemét a borúlt égre szegezve így sóhajtott:
„Uram! légy irgalmas, bocsáss meg nekem bűnösnek!“

„A kétkedés, e barna denevér,
Hozzám jöve s szárnyára vett;
Földet, tengert bejára vélem,
S felhőkön túl emelkedett;
Most zúgó örvénynek felette
Függünk, mint a sirály;
Majd tapogva tévelyegtünk
Hideg barlang homályinál . . .
De elfáradtam, s visszavágyom én
Csendes lakodba égi hit!
Csendes lakodnak tűzhelyinél
A béke lángja melegít.“

S megkondult ismét az öreg kálvinista harang,
hivogató szelid szava lágyan szállt végig a kis falún
és szállingóztak a buzgó hivek az Úr háza felé.

Kassai uram is ott volt családjával az ősi temp-
lomban s zengett ajkán a régi ének:

„Im bejöttünk nagy örömmel . . .“

(XIV. Dics.)

A pap épen a tékozló fiuról prédikált. Kassai,
mint egy kis gyermek úgy zokogott, s az igaz bűn-
bánat könnyeit hullatván így imádkozott a tékozló
fiuval: „Atyám vétkeztem az ég ellen és te ellened,
és nem vagyok immár méltó arra, hogy a te fiadnak
hivattassam . . .“ (Luk. XV. 21.)

Az istentisztelet végeztével Kassai uram lelkében
megvigasztalva, megerősödvé, telve új bizalommal tá-
vozott a szent hajlékból.

Otthon pedig fölzengett a kis család ajkán:

„Szenthitünkről vallást tettünk
Te hallottad jó Atyánk!
Engedd mindig azt követnünk,
A mit most itt fogadánk . . .

Sorsunk boldog vagy mostoha
Ez a szent hit lesz velünk:
El nem felejtjük — nem — soha,
Mit tanit nagy mesterünk.

A mit Jézussal vallunk
Abban élünk és halunk;
Rá tekintünk, máshová nem,
Isten úgy áldjon meg — ámen!“

HIRDETÉSEK

felvételnek

lapunk kiadóhivatalában.

Agrár takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhelyt.

Teljesen befizetett részvénytőke egy millió kor.

Fióktézetek és kirendeltségek: Csikszereda, Gyergyó-
szentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda,
Parajd, Sz.-Udvarhely és Székely-Keresztur.

Jelzálog kölcsönöket nyújt földbirtokra és bér-
házakra a legjutányosabb feltételek mellett, ugyszintén
törlesztéses kölcsönöket 300 koronától kezdődőleg a
tőketörlesztést és kamatot magában foglaló félévi
részletfizetések ellenében **10—65 évig terjedő időre**
4½% alap kamattal. Magasabb kamatu előző köl-
csönök konvertáltak. Minden kölcsön a leggyorsab-
ban rendszeren 2 hét alatt készpénzben folyósítatik.

Leszámitól 6 hónapi lejáratig terjedő bel- és
külföldi váltókat, utalványokat és adósleveleket.

Elfogad betéteket könyvecskére, vagy folyószá-
mlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Előleget ad értékpapírokra és betárolt árukra.

Folyószámla hitelt nyújt betáblázásra és más
birtosítókra.

Vásárol és elad értékpapírokat külföldi pénzet
ket; bevált szelvényeket és kisorsolt értékpapírokat,
teljesít tőzsdei megbízásokat és átutalásokat; kiállí-
t utalványokat és hitelleveleket bel- és külföldre.

Képviseli a legrégebb és legnagyobb biztosító
intézetet a Trieszti általános biztosító társaságot
Assicurazioni Generali) és eszközöl tűz, üveg és jég-
kár, valamint betörés elleni, végre élet- és baleset
elleni biztosításokat a legolcsóbb díjak mellett.

„VASÁRNPAP“

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES HETILAP,

== AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET EGYHÁZI ÉRTEKEZLETÉNEK KIADÁSA. ==

Szerkesztik: **Tóthfalusi József** ref. lelkész és **Paál Gusztáv** ref. koll. tanár, Maros-Vásárhelyt.

Mi a „Vasárnap“ célja?

A „Vasárnap“ célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és olvasni szerető magyar és első sorban erdélyi református magyar véreinknek komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó, a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya, a melyből tápot merítsen hitének, vallásos szükségletének; megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén magyar ember lehessen.

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra“?

A „Vasárnap“ előfizetési díja **egész évre 4 korona, félévre 2 kor., negyedévre 1 korona.** Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap“ kiadóhivatala címére Maros-Vásárhelyt, Szentgyörgy-utca 9. sz. címre elküldjük. A megrendelést czélszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is, a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzánk elküldeni.

Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elé.

A „Vasárnap“ jutányos áron hirdetések is elfogad.

Ha a szép Maros-Vásárhelyen ügyes bajos dolga, akad ne mulassza el megtekinteni

az ev. ref. Kollegiumi könyvkereskedést

hol az irodalom legujabb termékei állandóan raktáron vannak, ép úgy szakmunkák mindenféle nyelven, imakönyvek egyszerű és pompás diszkötésben, ifjúsági könyvek, folyóiratok stb. Bárhol és bárki által hirdetett mű legrövidebb idő alatt — portómentesen — megrendelhető.

Papíráru raktáram a legnagyobb, hol olcsó pénzen jó árut kap a t. vevő, mert 100 levélpapír és 100 boríték csinos dobozban csak 60 kr., amelynek eddig 1 frt. 60 kr. volt az ára. — 500 finom fehér irodai papír 2 frt 20 kr. 500 iv fogalmazó papír 1 frt 40 kr. Pecsétviasz, tinta, itatós papír, írónok és számtalan e szakmába vágó, de itt fel nem sorolható cikk a legolcsóbban beszerezhető.

Nagy gondot fordítok tanszerekre és tankönyvekre, népkönyvtárakra, havi részletfizetésre. Jó és olcsó! ez a jelszó. — Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek.

az ev. ref. kollegiumi könyvkereskedés
MÁRVÁNYI ARTHUR Maros-Vásárhely, Főtér Bál-ház.

ADI ÁRPÁD

➤ KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZETE ➤

MAROS-VÁSÁRHELY SZÉCHENYI-TÉR.

Ajánlja két nagy gyorssajtóval,
két amerikai gyorssajtóval, lyukasztó
és több segédgéppel, valamint a leg-
modernebb új betűkkel jól felszerelt

könyvnyomdáját

minden e szakba vágó munkák gyors
és izléses elkészítésére, feltűnő olcsó
árak mellett.

Vidéki megrendelések azonnal esz-
közöltetnek.